
[2021-62-RE](#)

Causa 2021-62-RE

(Andrade Manzana c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 404-2021. Recurs d'empara

Sentència del 22 de novembre del 2021

BOPA núm. 126, de l'1 de desembre del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 22 de juliol del 2021, per la representació processal del Sr. Mario Andrade Manzana, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia, concretament de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2, en relació amb els autes penals núm. 9000035/2019, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental esmentat i que repositi la part recurrent en la integritat del seu dret, ordenant que la Batllia resolgui en el termini més breu possible sobre l'escrit del 6 d'agost del 2020, que declari el dret del recurrent a ser indemnitzat pels danys i perjudicis soferts derivats de la vulneració al·legada i que condemni en costes l'Estat andorrà en seu constitucional;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

---

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 18 d'octubre del 2018, la Batllia va dictar un aute de sobreseïment provisional de les diligències prèvies incoades contra el Sr. Juan Ramon Collado Mocelo per un presumpte delict de blanqueig de diners.

1.2. El 31 de juliol del 2019, les autoritats mexicanes van detenir el Sr. Juan Ramon Collado Mocelo, i l'endemà la Batllia va decidir deixar sense efecte l'aute de sobreseïment, va reobrir la causa embargant els béns del Sr. Juan Ramon Collado Mocelo, així com els del seu cunyat, el Sr. Mario Andrade Manzana.

1.3. El 6 d'agost del 2020, la representació processal del Sr. Mario Andrade Manzana va presentar un escrit davant la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, en què al·legava que només tenia una relació familiar amb el seu cunyat i justificava l'origen lícit dels seus béns. Així mateix, sol·licitava el sobreseïment o l'arxivament de la causa respecte de la seva persona i l'aixecament de l'embargament dels seus béns. De manera subsidiària, demanava el desglossament de les actuacions referents a la seva persona, per tal que s'efectués una instrucció independent.

1.4. Atès que no va rebre cap resposta, aquesta representació processal va presentar sengles escrits d'insistiment del 9 de març del 2021 i del 7 de maig del mateix any, en què demanava a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia que es pronunciés respecte de les seves pretensions.

1.5. El 22 de juliol del 2021, la representació processal del Sr. Mario Andrade Manzana va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, en relació amb els autes penals núm. 9000035/2019, per una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent exposa que l'any 2016 es van obrir unes diligències prèvies contra el seu cunyat i que el 18 d'octubre del 2018, es va dictar un aute de sobreseïment provisional respecte d'aquelles diligències; que el 31 de juliol del 2019, el Ministeri Fiscal va demanar la reobertura de les diligències esmentades, derivada de la detenció del seu cunyat a Mèxic, i, que l'1 d'agost del mateix any, la Batllia va deixar sense efecte el sobreseïment i va acordar embargar de nou els béns del seu cunyat.

- També exposa que en el marc d'aquesta reobertura de les diligències prèvies esmentades es van embargar els seus comptes i fons bancaris, malgrat que amb el seu cunyat no ha efectuat mai cap traspàs de diners entre ells, ni han compartit cap operatòria bancària.

- Manifesta que el 6 d'agost del 2020 va presentar un escrit en què justificava l'origen lícit dels seus fons i demanava, com a petició principal, el sobreseïment o l'arxivament definitiu o provisional de les diligències; subsidiàriament, demanava l'aixecament de l'embargament cautelar i, més subsidiàriament, el desglossament i l'elaboració d'una peça separada i que s'acordés la incoació del

---

sumari.

Des d'aquesta data, la Batllia no s'ha pronunciat respecte de la seva petició i per això va presentar sengles escrits d'insistiment el 9 de març del 2021 i el 7 de maig del mateix any.

- Considera que aquesta inactivitat vulnera el dret a un judici de durada raonable, previst a l'article 10.2 de la Constitució. Segons el seu parer, el transcurs d'un any és excessiu per resoldre la seva petició, ja que si bé la causa és complexa, la petició concreta no ho és, sense que la manca de recursos humans i materials, i els múltiples canvis i substitucions de batlles pugui justificar la demora.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental esmentat i que el reposi en la integritat del seu dret ordenant que la Batllia resolgui en el termini més breu possible sobre l'escrit del 6 d'agost del 2020, que declari el seu dret a ser indemnitzat pels danys i perjudicis soferts derivats de la vulneració al·legada i que condemni en costes l'Estat andorrà en seu constitucional.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal afirma que no s'ha produït la vulneració del dret fonamental a un judici de durada raonable. Efectivament, la petició efectuada el 6 d'agost del 2020 encara no ha estat resolta, però es justifica perquè la instrucció dels autes respon a una investigació complexa, de caire socioeconòmic i que requereix l'examen de la vinculació entre els diversos investigats, com la necessitat de recaptar informacions posseïdes per terceres jurisdiccions.

- Afegeix que la complexitat i la vinculació de la causa no es desprenen solament dels vincles familiars, sinó de la comuna vinculació de gestió i d'assessorament dels patrimonis, actius i fluxos financers, activitat financera realitzada mitjançant les cases de canvi, elements que requeriran el lliurament de comissions rogatòries internacionals, de manera que el termini inferior a un any denunciat no es pot considerar irraonable des del punt de vista del dret fonamental al·legat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional la desestimació d'aquest recurs d'empara per no haver-se produït la vulneració del dret fonamental a un judici de durada raonable.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre del 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE-, del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-, i, del 16 de novembre del 2020 -causa 2020-60-RE).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i

---

Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslладem les consideracions anteriors al cas actual, es poden obtenir les conclusions següents.

En primer terme, el termini respecte del qual descansa l'eventual vulneració del dret a un judici de durada raonable se situa entre el 6 d'agost del 2020, data de l'escrit presentat a la Batllia -en què el recurrent demanava el sobreseïment, l'aixecament de l'embargament, o el desglossament en peça separada- i el 22 de juliol del 2021, data de la presentació del recurs d'empara; és a dir, encara no un any.

En segon terme, en aquest cas la complexitat de la causa no es pot deslligar de les pretensions que efectua el recurrent en empara. I no es pot separar perquè el gran volum de la causa i la complexitat derivada d'aquesta i de l'estudi que s'ha d'efectuar de les diverses actuacions financeres, presenta punts de connexió notables amb el recurrent, els quals han de ser estudiats en el marc del procediment. Així, d'una banda, existeix un parentiu per afinitat entre el Sr. Juan Ramon Collado Mocoelo i el recurrent, que són cunyats, i, d'altra banda, si bé aquesta dada per si sola no justificaria una investigació i una anàlisi conjunta, ressurc de les actuacions que tots dos han emprat per a les seves operacions el mecanisme de les cases de canvi. Conseqüentment, la complexitat de la causa es projecta també, de forma ineluctable, en relació amb la investigació respecte del recurrent en aquelles diligències prèvies.

I, en tercer terme, resulta cert que el recurrent ha efectuat diversos insistiments per a la resolució de la seva pretensió, insistiments que no han estat atesos, de manera que cap manca de diligència o d'inactivitat se li pot imputar, com tampoc es pot atribuir a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 la vulneració del dret a un judici de durada raonable, pel fet de no haver resolt en 11 mesos i escaig una pretensió de sobreseïment, d'aixecament de mesures cautelars o de desglossament i d' incoació de peça separada i sumari, atesa la indubtable complexitat de la instrucció que es projecta per les raons exposades sobre el recurrent i en atenció també al termini que els òrgans judicials han d'esmerçar en la resolució d'instruccions penals complexes.

3.4. De conformitat amb les consideracions anteriors, la desestimació del recurs d'empara és procedent, ja que no concorre la vulneració del dret a un judici de durada raonable denunciada.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

---

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Mario Andrade Manzana.

2. Declarar que no s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 22 de novembre del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat